

Ishlab chiqaruvchilar va xizmat ko'rsatuvchilar uchun bozorga chiqishda zamonaviy IT-texnologiyalaridan foydalanish

Alikulov, Azamat Tuygunovich¹, Ziyodullayev, Abdurahim Akmaljon o'g'li²

Использование современных ИТ-технологий в маркетинге для производителей и поставщиков услуг

Аликулов, Азамат Туйгунович¹, Зиядуллаев, Абдурахим Акмалжон угли²

Use of Modern IT Technologies in Marketing for Manufacturers and Service Providers

Alikulov, Azamat Tuigunovich¹, Ziyadullaev, Abdurakhim Akmalzhon ugli²

Received: January 10, 2024 Revised: January 13, 2024 Accepted: January 25, 2024 Published Online: April 01, 2024

Annotatsiya: Hozirgi vaqtda axborot texnologiyalari (IT) har qanday tashkilotning, xoh u yirik xolding kompaniyasi bo'lsin yoki kichik biznes bo'lsin, ularning ajralmas qismiga aylandi. Bozorga chiqishda axborot texnologiyalari samaradorlikni oshirish, biznes jarayonlarini optimallashtirish, yangi mahsulot va xizmatlarni yaratish, foydani oshirish va xarajatlarni kamaytirish uchun foydalaniladi. Zamonaviy biznes texnologiyalari ishni sezilarli darajada tezlashtirishi, vazifalarning samaradorligi va aniqligini oshirishi mumkin. Tez sur'atlar bilan rivojlanayotgan va raqamli dunyoda texnologiyaning bozorga chiqishdagi o'rnini har qachongidan ham muhimroq bo'ldi. Maqolada bozorga chiqishda axborot texnologiyalari yordamida samaradorlikni oshirish, biznes jarayonlarini optimallashtirish, yangi mahsulot va xizmatlarni yaratish, foydani oshirish va xarajatlarni kamaytirish, zamonaviy IT-texnologiyalarining o'zgartiruvchi kuchini va u biznesga raqamli davrda zamonaviy marketing orqali maqsadli auditoriyaga erishish, jalb qilish va aylantirish imkonini qanday berishini va bozorga chiqishni optimallashtirish o'rganilgan. O'rganish va izlanishlar natijasida xorij tajribasidan foydalangan holda respublikamizdagi ishlab chiqaruvchilar, korxonalar va kompaniyalarning faoliyatiga IT-outsorsing orqali savdo tarmog'i portali, chakana savdo va gipermarketlar uchun IT-texnologiyalarini joriy etishda taklif va amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: IT, biznes, xolding, zamonaviy marketing, IT-outsorsing, savdo tarmog'i portali, chakana savdo va gipermarket.

Аннотация. В настоящее время информационные технологии (ИТ) стали неотъемлемой частью любой организации, будь то крупная холдинговая компания или малый бизнес. При выходе на рынок информационные технологии используются для повышения эффективности, оптимизации бизнес-процессов, создания новых продуктов и услуг, увеличения прибыли и снижения затрат. Современные бизнес-технологии позволяют значительно ускорить работу, повысят эффективность и точность поставленных задач. В быстро меняющемся и цифровом мире роль технологий в выходе на рынок стала более важной, чем когда-либо. В статье исследуется повышение эффективности использования информационных технологий при выходе на рынок, оптимизация бизнес-процессов, создание новых продуктов и услуг, увеличение прибыли и снижение затрат, преобразующая сила современных ИТ-технологий и то, как они позволяют бизнесу достигать, привлекать и конвертировать целевую

аудиторию с помощью современного маркетинга в цифровую эпоху, а также оптимизация выхода на рынок. В результате исследований были даны предложения и практические рекомендации по внедрению ИТ-технологий для портала торговой сети, розничной торговли и гипермаркетов посредством ИТ-аутсорсинга в деятельность производителей, предприятий и компаний республики с использованием зарубежного опыта.

Ключевые слова: ИТ, бизнес, холдинг, маркетинг, ИТ-аутсорсинг, портал торговой сети, розничная торговля и гипермаркет.

Annotation. Currently, information technology (it) has become an integral part of any organization, whether it be a large holding company or a small business. When entering the market, information technology is used to increase efficiency, optimize business processes, create new products and services, increase profits and reduce costs. Modern business technologies can significantly speed up work, increase the efficiency and accuracy of tasks. In a fast-paced and digital world, the role of technology in reaching the market has become more important than ever. The article explores how to increase efficiency with information technology in the market, optimize business processes, create new products and services, increase profits and reduce costs, transform the transformative power of modern IT technologies and how it allows businesses to reach, engage and transform a target audience through modern marketing in the digital age, and optimize marketability. As a result of the study and research, proposals and practical recommendations were made to introduce it technologies for trading network portal, retail and hypermarkets through IT outsourcing to the activities of manufacturers, enterprises and companies in our Republic using foreign experience.

Keywords: IT, business, holding, marketing, IT outsourcing, trade network portal, retail trade and hypermarket.

KIRISH

Internetning tobora kuchayib borishi, korxonalarni boshqarishni avtomatlashtirish tizimlarining rivojlanishi bilan iste'molchi tovar va xizmatlar to'g'risida juda ko'p ma'lumotlarga, ulardan eng yaxshisini tanlash imkoniyatiga ega bo'ldi, bu esa uni vositachilardan mustaqil qildi. Iste'molchi bilan interaktiv aloqani ta'minlaydigan ishlab chiqaruvchilar, xaridorlarning ehtiyojlariga muvofiq ishlab chiqarishni tezda qayta tuzishga muvaffaq bo'lishdi. Iste'molchilar va yetkazib beruvchilarning internetdagi o'zaro aloqasi interaktiv elektron bozorning ishlashini belgilaydi.

“Elektron bozor – bu uning ishtirokchilari, axborot va telekommunikatsiya texnologiyalari, tizimlarining rivojlangan tuzilishi sharoitida ma'lum qonuniyatlar bilan tavsiflangan mahsulotlar hamda ularning o'zaro ta'sir jarayonlari hisoblanadi [1].

Bugungi kunda elektron bozorga har qanday aqlli qurilmadan kirish mumkin: masalan, Juniper Research tadqiqot kompaniyasining ma'lumotlariga ko'ra, 2022 yilga kelib internetga ulangan qurilmalarning soni 50 milliardga ko'payadi degan edi. Va bu dunyo aholisi qariyb 8 milliard kishini tashkil qilishiga qaramay, internet qurilmalari soni aholi sonidan 6 barobarga

oshadi degani. Shunday qilib, bundan 10 yil oldin dunyo aholisining 20 foizidan kamrog'ini tashkil etgan va bugungi kunda deyarli 45 foizni tashkil etadigan Internetning globallasuvi va telekommunikatsiya imkoniyatlarining muqarrar o'sishi yangi biznes modellarining paydo bo'lishiga hissa qo'shadi va mavjud sanoat tarmoqlari tamoyillarini buzadi. Raqamlashtirish – bu sanoatda raqobatbardoshlikni saqlashning yagona usuli. Va bu nafaqat an'anaviy kompaniyalarni raqamli tendentsiyani kuzatishga majbur qiladi, balki butun dunyo bo'ylab kichik va o'rta tadbirkorlarga yangi kuch beradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

N.X.Shoaxmedova va I.M.Abdullayeva o'zlarining “Iqtisodiyotda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va tizimlari” nomli darsligida olib borgan izlanishlaridan xulosa qilib, “Elektron bozor – bu dunyoda tez rivojlanayotgan raqamli iqtisodiyotning yadrosi va so'nggi o'n yil ichida telekommunikatsiya imkoniyatlarining rivojlanish tezligining natijasidir”, - deb takidlaydi [1].

G.H.To'rayeva, D.H.Fayziyevlar o'zlarining olib borgan ilmiy ishlarida asosan raqamli texnologiyalarning

taraqqiy topib borishi jarayonida ularni iqtisodiyot sohasida ham muhim o'rin tutishini takidlagan. Shuni aytish lozimki, G.H.To'rayeva va D.H.Fayziyevlar iqtisodiyotning raqamlashtirilishi jarayonida Elektron tijorat (e-tijorat, ingl. "e-commerce") – internet orqali savdo-sotiq amaliyotlarini tashkil etishning o'rni va ahamiyatini chuqur o'rganishgan [2].

Ergashxodjaeva SH.D. o'zining "Innovatsion marketing" nomli darsligida olib borgan izlanishlarini "O'zbekistonda sanoat salohiyatini oshirish vazifalarini samarali amalga oshirishda korxonalarda innovatsion marketing strategiyalaridan samarali foydalanish va ularni amalga oshirish" bo'yicha o'tkazgan [3].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolada ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish subektlarini avtomatlashtirish orqali ko'riladigan optimal natijalar xalqaro tajribadan kelib chiqqan holda taqqoslash, ilmiy abstraksiyalash, induksiya, deduksiya, analiz va sintez metodlaridan foydalanilgan.

ASOSIY TAHLIL VA NATIJALAR

Bozorga chiqishda IT-texnologiyalaridan foydalanish ko'plab afzalliklarni beradi. Xususan, biznes jarayonlarini avtomatlashtirish ham afzalliklar qatoriga kiradi. Ixtisoslashgan dasturiy yechimlardan foydalanish ko'plab muntazam operatsiyalarni avtomatlashtirish, jarayonlarni tezlashtirish va ularni amalga oshirishning aniqligini oshirish imkonini beradi.

Biznesni avtomatlashtirish zarurligi. Tasavvur qiling, sizning biznesingiz - bu bir talay narsalar saqlanadigan katta shkaf. Agar bu shkafda tartib bo'lmasa, kerakli narsani topish uchun butun shkafni titkilab chiqishingiz kerak bo'ladi. Xo'sh, jarayonlarni avtomatlashtirish nima beradi?

Inson bajaradigan jarayonlar ularni texnika tomonidan bajarilishiga almashtiriladi, bu esa vazifalarni bajarish vaqtini qisqartiradi va natijalar sifatini yaxshilaydi. Masalan, siz oq futbolka olishingiz kerak, siz uning oldiga kelib "oq futbolka" deysiz — shkaf tezda qidirib, sizga uni beradi. Axir bu qulay, to'g'rimi?

Biznesingizni avtomatlashtirish bilan siz samaradorlikni oshirasiz, vaqtingizni tejaysiz, hisobotni tartibga

keltirasiz va daromadingizni oshirasiz [4].

Biznesda axborot texnologiyalaridan foydalanishning yana bir foydasi aloqa va hamkorlikni yaxshilashdir. Elektron pochta, video konferentsiya va boshqa aloqa vositalaridan foydalanib, siz hamkorlar, mijozlar va xodimlar bilan tez va samarali muloqot qilishingiz mumkin.

Operatsion samaradorlikni oshirish ham biznesda axborot texnologiyalaridan foydalanishning asosiy afzalliklaridan biridir. Ixtisoslashgan dasturlar tashkilot resurslaridan samaraliroq foydalanish va topshiriqlarni bajarish vaqtini qisqartirish imkonini beradi.

Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ham yangi mahsulot va xizmatlarni ishlab chiqishga yordam beradi. Innovatsiyalar tashkilotlarga yangi mahsulotlarni loyihalash va ishlab chiqishni sezilarli darajada tezlashtirish va soddalashtirish imkonini beradi.

IT-texnologiyalari foydani oshirish va xarajatlarni kamaytirishga yordam beradi. Ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish va operatsion samaradorlikni oshirish orqali tashkilotlar ishlab chiqarish xarajatlarini, tashish va saqlash xarajatlarini sezilarli darajada kamaytirishi, shuningdek, mijozlarga xizmat ko'rsatishni yaxshilash va mijozlarning sodiqligini oshirishi mumkin.

IT-texnologiyalari muhim bo'lgan sohalar quyidagilar:

1. Moliya va buxgalteriya. Ushbu sohada axborot texnologiyalaridan foydalanish ko'plab buxgalteriya operatsiyalarini avtomatlashtirish, hisobotlarni tayyorlash vaqtini qisqartirish va xatolar xavfini kamaytirish imkonini beradi. Ixtisoslashtirilgan dasturlardan foydalanish katta hajmdagi ma'lumotlarni tezda qayta ishlashga, shuningdek, pul oqimini kuzatishga imkon beradi.

2. Marketing va reklama. Marketing va reklama sohasidagi ilg'or ishlanmalardan foydalanish maqsadli auditoriyani samarali aniqlash, mijozlar xatti-harakatlarini tahlil qilish va marketing tadqiqotlarini o'tkazish imkonini beradi. Ixtisoslashgan dasturlardan foydalanish orqali tashkilotlar bozor muhitidagi o'zgarishlarga tezda javob berishlari va marketing strategiyasini moslashtirishlari mumkin.

3. Ishlab chiqarish va logistika. Ushbu sohada axborot texnologiyalaridan foydalanish inventarizatsiyani boshqarish, ishlab chiqarishni

rejalashtirish jarayonlarini avtomatlashtirish, shuningdek, logistika jarayonlarini optimallashtirish imkonini beradi. Ixtisoslashtirilgan dasturlardan foydalanish tufayli tashkilotlar tovarlarni saqlash va tashish xarajatlarini sezilarli darajada kamaytirishi, shuningdek, ishlab chiqarish liniyalarining samaradorligini oshirishi mumkin.

4. Xodimlarni boshqarish. Xodimlarni boshqarishda IT-texnologiyalaridan foydalanish xodimlarni qidirish va yollash, ish vaqtini kuzatish va ish samaradorligini baholash jarayonlarini sezilarli darajada soddalashtirishi mumkin. Ixtisoslashgan dasturlardan foydalanish tufayli tashkilotlar xodimlarni boshqarish bilan bog'liq hujjatlarni tayyorlash vaqtini qisqartirishi, shuningdek, boshqaruv sifati va xodimlarning samaradorligini oshirishi mumkin.

5. Raqamli marketing mahsulot, xizmatlar yoki brendlarni qidiruv tizimlari, ijtimoiy tarmoqlar, elektron pochta, mobil ilovalar va boshqa raqamli platformalar kabi raqamli kanallar orqali reklama qilish jarayoniga qaratilgan. U onlayn auditoriyani xaridor yoki mijozlarga jalb qilish, jalb qilish va aylantirish uchun ko'plab yondashuvlar, usullar va strategiyalarni o'z ichiga oladi. Bu mijozlar bilan foydali va samarali muloqot qilish uchun raqamli texnologiyalardan foydalanadigan marketing turi [5].

Aytish joizki, IT-texnologiyalaridan foydalanish har qanday biznesning rivojlanishini tezlashtirishi mumkin. IT-outsourcing biznes jarayonlarini optimallashtirish usuli sanaladi. IT-outsourcing - bu axborot texnologiyalari bilan bog'liq muammolarni hal qilish uchun tashkilotning tashqi IT-kompaniyasi bilan hamkorligi. Bunday yondashuv tashkilotlarga o'z IT infratuzilmasini saqlash xarajatlarini kamaytirish, shuningdek, yuqori malakali mutaxassislarning tajribasi va bilimlaridan foydalanish imkonini beradi [6].

Bozorga chiqish uchun IT-outsourcingning afzalliklari:

1. Shaxsiy IT infratuzilmangizni saqlash xarajatlarini kamaytirish. Tashkilotlar asbob-uskunalar, uni sozlash va texnik xizmat ko'rsatish xarajatlaridan, shuningdek, yuqori malakali IT-mutaxassislarga to'lash xarajatlaridan qochishlari mumkin.

2. Yuqori malakali mutaxassislarning tajribasi va bilimlaridan foydalanish imkoniyati. IT-outsourcingga ixtisoslashgan tashqi IT-kompaniyalar axborot

texnologiyalarining turli sohalarida katta tajribaga ega, bu esa har qanday murakkablikdagi muammolarni samarali hal qilish imkonini beradi.

3. Asosiy biznes jarayonlariga e'tibor qaratish shart. IT-outsourcing xizmatlariga buyurtma berish orqali tashkilotlar o'zlarining IT infratuzilmasini texnik qo'llab-quvvatlash haqida qayg'urmasliklari va biznes muammolarini hal qilishga e'tibor berishlari shart emas.

4. Bozorga chiqishning onlayn shakli eng samarali yo'l hisoblanadi. Buning uchun foydalaniladigan yangicha innovatsion va dasturiy texnologiyalar zaruriy qism bo'lib, bu texnologiyalar turli xil onlayn do'konlar, do'kon ilovalari, marketing xizmatlari, ijtimoiy tarmoqlar va internet xizmatlarida keng qo'llaniladi. Quyida zamonaviy IT-texnologiyalaridan foydalangan holda muvaffaqiyatli tashkil etilgan va faoliyati davomida keng ko'lamli xaridorlarni jalb qilgan onlayn do'kon, xizmatlar va online bozorlarni keltirdik.

1. Amazon - Internet tarmog'ida mahsulotlar va xizmatlar sotish bilan shug'ullanuvchi dunyodagi yirik kompaniyalardan biri. Amazon xizmati katta talabni qondirishga yo'naltirilgan o'ttizdan ortiq mahsulot turini o'z ichiga oladi. Amazon.com birinchilardan bo'lib internet imkoniyatlaridan foydalanishga erishdi: oddiy jismoniy do'kondagiga qaraganda mijozlarning ancha ko'proq soniga murojaat qilish imkoniyati, omborda mavjud bo'lgan mahsulotlar bilan cheklanmagan mahsulotlarning yanada ko'proq turi [7] mavjudligi uning muvaffaqiyatini ochib beradi.

2. Macy's - bugungi kundagi 900 dan ortiq universal do'konlardan tashkil topgan nooziq-ovqat mahsulotlar chakana savdosining yoshi ulug' tarmog'idir. Macy's AQShdan tashqarida o'n ikkidan ortiq sho'balarga ega bo'lib, uning xizmatchilari soni qariyb 200 000 kishiga yetadi. Macys.com an'anaviy savdo rastalarida taklif qilinadigan mollar kabi mahsulotlar savdo tarmog'i portali. Ayollar, erkaklar va bolalarga mo'ljallangan yirik to'plam saytni dunyoning eng mashhur internet-do'konlaridan biriga aylantirdi [8].

3. Walmart - dunyodagi eng yirik oziq-ovqat va sanoat mollarinin chakana savdosi tarmog'i. Hozirgi kunda tarmoq dunyoning 27 mamlakatida 10 000 dan ortiq do'konlariga egadir. Kompaniya boshqaruvi ilgari surishga muvaffaq bo'lgan va takomillashtirishda davom etayotgani, hammasi bir joyda va past narxlarda

g'oyasi Wallmartning afzalligi bo'lib qoldi. Wallmart.com sayti har bir kishi uydan chiqmasdan kerakli mahsulotni topishi mumkin bo'lgan gipermarketlarning internet talqinidan iboratdir [9].

Quyida ishlab chiqaruvchi korxonalar, kompaniyalar va turli xizmat ko'rsatuvchilar uchun ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va zamonaviy IT-texnologiyalaridan foydalangan holda bozorga chiqishda samaradorlikni oshirishga amaliy tavsiyalar va bu jarayonlarni amalga oshirish xizmatlarini taklif etuvchi kompaniyalarni keltiramiz.

1. SAP. Kompaniya SAP AG dasturiy yechimlarini joriy etishga ixtisoslashgan – turli tarmoqlar va har qanday bozor uchun mo'ljallangan biznesni boshqarish yechimlari provayderlari orasida jahon yetakchisidir. SAP biznesni boshqarish yechimlari butun dunyodagi korxonalarga mijozlar bilan munosabatlarni yaxshilashga, sheriklar bilan qo'shma faoliyatni kengaytirishga va yetkazib berish zanjiri va biznes operatsiyalarida kompaniyalarning samaradorligini oshirishga yordam beradi. Ushbu yechimlar SAP NetWeaver platformasiga asoslangan bo'lib, u innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlaydi va biznesni o'zgartirishga imkon beradi. SAP ning tarmoq yechimlari yuqori texnologiyalar, sog'liqni saqlash, chakana savdo, davlat va moliya sohalari va boshqa ko'plab sohalarni o'z ichiga olgan 25 dan ortiq sohaning noyob asosiy biznes jarayonlarini samarali qo'llab-quvvatlaydi.

2. MoySkлад. Savdo va omborlarni boshqarish uchun Internet xizmati. Tovarlarini hisobga olish tizimi. Mahsulot va narxlarni boshqarish. Xaridlarni rejalashtirish va balanslarni nazorat qilish. Zaxiralar. O'zgartirishlar. Inventarizatsiy. Chakana savdoni avtomatlashtirish. Kassir uchun oddiy dastur. 54-FZ, EGAIS va majburiy etiketlashni qo'llab-quvvatlash. Har qanday kompyuter va smartfonga mos keladi. Bozorlar, Ozon, WB, Yandex Market va boshqalarda savdoni avtomatlashtirish. FBO va FBS. Bozor komissiyalarini hisobga olgan holda foyda nazorati. Savdo uchun CRM xarid tarixi, mijozlar bazasi segmentatsiyasi, bonusli sodiqlik dasturlari. Statistika. Telefoniya va pochta jo'natmalari. Integratsiy. 100 dan ortiq tayyor integratsiya: CMS, bozorlar, tahlillar, banklar, yetkazib berish xizmatlari. 1C ga eksport qilish: Buxgalteriya hisobi. API. Sozlamalar bo'yicha yordam.

3. АГОРТА. Chakana savdo, umumiy ovqatlanish va xizmat ko'rsatish sohalari uchun dasturiy ta'minot. Keng ulangan uskunalar. Fiskal registrlar va nazorat-kassa apparatlari. Atol, Shtrikh-M, Merkuriy, chek bosma mashinalarini ulash. Oshxona printeri va bar printerini ulash. Og'irliklar bilan ishlash. 2D va 3D shtrix-kod skanerlari bilan ishlash. Mijoz displeylari bilan ishlash. Talabga ko'ra, biz qisqa vaqt ichida boshqa uskunalarni birlashtira olamiz.

Quyidagi Respublikamizda faoliyat yuritayotgan bir qancha IT-outsorning va texnik xizmatlarni ko'rsatuvchi kompaniyalar o'z xizmatlarini taklif qiladi va bu orqali biznes jarayonlarini avtomatlashtirish kompaniyada boshqaruv va mahsulot sifatini sezilarli darajada oshirishi mumkin. Bulardan

“UNICAL” MChJ faoliyat turlari

- **Axborot texnologiyalari O'zbekistonda (Toshkentda) - ishlab chiqish, joriy etish bo'yicha xizmatlar**
- **Boshqaruvning avtomatik tizimlari O'zbekistonda - sotish, ishlab chiqarish, yaratish, ta'mirlash**
- **Chakana savdo do'konlarini, savdo nuqtalarini avtomatlashtirish**
- **IT outsorning-xizmatlar**
- **Kompyuterlarning dasturiy ta'minoti O'zbekistonda - sotish, ishlab chiqish**
- **Omborlarni avtomatlashtirish, omborxonalar uchun dasturlar-joriy qilish, ishlab chiqish**
- **Oxirigacha bitkazilgan boshqaruvning majmuaviy tizimlari-ishlab chiqish, joriy qilish**
- **Sanoat avtomatlashtiriluvchi [10]**
- **“LAVINA TECH” MChJ faoliyat turlari**
- **Autsorning**
- **1C xizmatlari (ishlab chiqish, amalga oshirish, takomillashtirish, yangilash, qo'llab-quvvatlash) va boshqa bir qancha xizmatlar [11].**
- **“MAKROSTEP” MChJ faoliyat turlari**
- **Autsorning**
- **Kompyuter, periferik kompyuter uskunalari va dasturiy ta'minot ulgurji savdosi [12].**

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi izlanish va ilmiy tadqiqodlardan shularni xulosa qilish mumkinki, hozirgi taraqqiy qilib

borayotgan bozor iqtisodiyoti sharoitida har bir xo'jalik yurituvchi subekt, korxonalar, kichik biznes subektlari va xizmat ko'rsatish infratuzilmalari o'z faoliyatlariga yangi innovatsion-texnologiyalarni joriy etishlari zaruriy ehtiyoj bo'lib bormoqda.

Mamlakatimiz ishlab chiqarish korxonalari va xizmat ko'rsatish subektlari faoliyatini zamonaviy IT-texnologiyalari orqali avtomatlashtirishda yirik loyihalar amalga oshirilmoqda. Bulardan UZUM onlayn savdo kompleksi, pul o'tkazmalari uchun xizmat ko'rsatuvchi CLICK mobil ilovasi va boshqa ko'plab yirik loyihalarni sanab o'tish mumkin. IT va texnik xizmatlar ko'rsatuvchi kompaniyalar xizmatlaridan foydalangan holda ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish subektlari yuqori samaradorlikka erishadi.

Yuqoridagi sanab o'tilgan kompaniyalar ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish subektlarini avtomatlashtirishni tashkil qilish orqali foyda va daromadlarga, moliya va buxgalteriya hisobi, hujjat aylanishi, ishlab chiqarish va inventar nazorati kabi korxonalar faoliyatlarini sezilarli optimallashtirishga yordam beradi.

O'zbekistonning aksariyat korxonalarida korxonalar boshqaruvi, marketing, sifat menejmenti va tashqi aloqa kabi faoliyat sohaslarini avtomatlashtirish endigina boshlanmoqda.

Muallif haqida / Сведения об авторе / Author details

1. **Alikulov, Azamat Tuqunovich** - Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasini mudiri, i.f.f.d. (PhD), dotsent / **Аликулов, Азамат Туйгунович** - Каршинский инженерно-экономический институт заведующий кафедрой "Бухгалтерский учет и аудит" PhD, доцент / **Alikulov, Azamat Tuqunovich** - Karshi Engineering and Economic Institute Head of the Department of Accounting and Audit PhD, associate professor

<https://orcid.org/0000-0001-7717-3274>

2. **Ziyodullayev, Abdurahim Akmaljon o'g'li** - Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti "Buxgalteriya hisobi va audit" ta'lim yo'nalishi talabasi / **Зиядуллаев, Абдурахим Акмалжон угли** - Студент по направлению "Бухгалтерский учёт и аудит" Каршинского инженерно-экономического института / **Ziyadullaev, Abdurakhim Akmalzhon ugli** - Student in the sphere of "Accounting and Auditing" Karshi Engineering and Economic Institute

<https://orcid.org/0009-0009-2785-6830>

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- [1] N.X.Shoxmedova, I.M.Abdullayeva. Iqtisodiyotda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va tizimlari. Darslik. -T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», nashriyoti 2021, 504b
- [2] G.H.To'rayeva, D.H.Fayziyeva. / [Matn]: o'quv qo'llanma - Buxoro : "BUXORO DETERMINANTI" MCHJning Kamolot nashriyoti, 2023. - 156 b
- [3] Ergashxodjayeva Sh.D. Innovatsion marketing. Darslik. -T.: IQTISODIYOT, 2019. - 192 bet.
- [4] <https://igenius.uz/uz/news/why-do-you-need-business-automation>
- [5] <https://www.acharY.uz/oz/blog/digital-marketing-know-all-about-it>
- [6] <https://www.assivo.com/blog/7-ways-to-optimize-outsourcing-arrangements-for-your-business>
- [7] <https://www.ibazar.uz/uz/katalog/barcha-dokonlar-toifalari>
- [8] https://www.ibazar.uz/uz/cart/add_url
- [9] <https://www.ibazar.uz/uz/katalog/barcha-dokonlar-toifalari>
- [10] <https://www.goldenpages.uz/company/?id=101586>
- [11] <https://pc.uz/company/124042-lavina-tech>
- [12] https://orginfo.uz/organization/ee8b3354553f/#google_vignette